

هوش آزمای نوین تهران – استانفورد – بینه

روش اجرا، نمره گذاری و تفسیر

تألیف

دکتر کامبیز کامکاری

(دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر)

دکتر غلامعلی افروز

(استاد ممتاز دانشگاه تهران)

دکتر شهره شکرزاده

(استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات)

فهرست مطالب

فصل اول - مسئولیت‌پذیری سنجش روان‌شناختی حرفه‌ای.....	۱
۱.۱ سنجش توانایی‌های شناختی.....	۳
۲.۱ شناسایی ویژگی‌های فنی.....	۶
۳.۱ صلاحیت حرفه‌ای آزمونگران.....	۹
۴.۱ روند و مراحل کارورزی.....	۱۳
فصل دوم - مدل نظری نسخه پنجم مقیاس‌های هوشی استانفورد - بینه.....	۱۷
۱.۲ مدل نظری سگن.....	۱۹
۲.۲ مدل نظری بینه.....	۲۲
۳.۲ مدل نظری ورنون.....	۲۵
۴.۲ مدل کتل، هورن و کارول.....	۲۹
فصل سوم - روند تکوینی نسخه پنجم مقیاس‌های هوشی استانفورد - بینه.....	۳۳
۱.۳ آزمون هوشی بینه - هنری.....	۳۵
۲.۳ آزمون‌های هوشی بینه - سیمون.....	۳۸
۳.۳ مقیاس‌های هوشی استانفورد - بینه.....	۴۱
۴.۳ نسخه پنجم مقیاس‌های هوشی استانفورد - بینه.....	۴۵
فصل چهارم - تدوین نسخه پنجم مقیاس‌های هوشی استانفورد - بینه.....	۴۹
۱.۴ تدوین نسخه مقدماتی.....	۵۱
۲.۴ تدوین نسخه آزمایشی.....	۵۴
۳.۴ تدوین نسخه استاندارد.....	۵۷
۴.۴ تدوین نسخه نهایی.....	۶۱
فصل پنجم - تدوین نسخه نوبین هوش آزمای تهران - استانفورد - بینه.....	۶۵
۱.۵ تدوین نسخه مقدماتی.....	۶۷

۷۰.....	۲.۵ تدوین نسخهٔ آزمایشی
۷۴.....	۳.۵ تدوین نسخهٔ استاندارد.....
۷۷.....	۴.۵ تدوین نسخهٔ نهایی

۸۱.....	فصل ششم - عوامل سازنده در تدوین نیمرخ هوشی.....
۸۳.....	۱.۶ عوامل پنج‌گانهٔ نیمرخ هوشی.....
۸۶.....	۲.۶ حیطه‌های نیمرخ هوشی.....
۸۹.....	۳.۶ ترسیم نیمرخ هوشی.....
۹۲.....	۴.۶ تفسیر نیمرخ هوشی.....

۹۹.....	فصل هفتم - اصول و قواعد مقدماتی در اجرا.....
۱۰۱.....	۱.۷ قاعدهٔ برون‌یابی
۱۰۴.....	۲.۷ روایی محیطی.....
۱۰۷.....	۳.۷ روایی فرایند آزمودن.....
۱۱۱.....	۴.۷ سنجش انطباقی.....

۱۱۷.....	فصل هشتم - کتاب سؤال شمارهٔ یک.....
۱۱۹.....	۱.۸ فرم ثبت.....
۱۲۲.....	۲.۸ قاعدهٔ شروع.....
۱۲۶.....	۳.۸ قاعدهٔ توقف و بازگشت.....
۱۲۹.....	۴.۸ تبدیل‌های خطی.....

۱۳۵.....	فصل نهم - کتاب سؤال شمارهٔ دو.....
۱۳۷.....	۱.۹ هوش‌بهر مختصر.....
۱۴۱.....	۲.۹ تعیین سطوح.....
۱۴۴.....	۳.۹ قواعد کف و سقف.....
۱۴۸.....	۴.۹ خرده‌آزمون‌های چهارگانهٔ غیرکلامی.....

فهرست □ ج

فصل دهم - کتاب سؤال شماره سه	۱۵۳
۱.۱۰ خرده‌آزمون‌های چهارگانه کلامی	۱۵۵
۲.۱۰ نیمرخ ترکیبی هوشبهر	۱۵۸
۳.۱۰ نیمرخ نمرات تراز	۱۶۲
۴.۱۰ نمرات حساس به تغییر	۱۶۶
منابع	۱۷۱
واژه‌نامه	۱۷۵

پیوستها

الف) جداول نمرات تراز معادل نمرات خام	۱۸۳
ب) جداول نمرات تراز به هوشبهر	۲۵۵
ج) جداول نمرات حساس به تغییر و سن ذهنی	۲۶۷
د) زمینه‌های کاربردی نسخه نوین هوش، آزمای تهران - استانفورد - بینه	۲۸۳

فهرست جداول

- جدول ۱.۳: دامنه هوشبهر نسخه پنجم مقیاس‌های هوشی استانفورد- بینه..... ۴۶
- جدول ۱.۴: لایه‌های نمونه‌گیری در نسخه استاندارد..... ۶۰
- جدول ۲.۴: ساختار مقیاس‌های هوشی استانفورد - بینه در امریکا و ایران..... ۶۴
- جدول ۱.۵: واحدهای نمونه‌برداری شهر تهران و حومه شهر تهران..... ۷۲
- جدول ۲.۵: واحدهای نمونه‌برداری گروه‌های استثنایی..... ۷۳
- جدول ۳.۵: واحدهای نمونه‌برداری در مرحله تحلیل‌های روان‌سنجی..... ۷۶
- جدول ۱.۶: عوامل سازنده نیمرخ هوشی هوش‌آزمای تهران - استانفورد - بینه..... ۹۱
- جدول ۱.۸: فرم مشاهده اطلاعات آزمودنی..... ۱۲۱
- جدول ۲.۸: نقاط شروع با تأکید بر خرده‌آزمون استدلال سیال غیر کلامی..... ۱۲۳
- جدول ۳.۸: نقاط شروع با تأکید بر خرده‌آزمون دانش کلامی..... ۱۲۵
- جدول ۱.۱۰: طبقه‌بندی ۱۱ درجه‌ای برای توانایی‌های شناختی، با تأکید بر هوشبهر..... ۱۶۷

فهرست اشکال

- شکل ۱.۱: فازهای متوالی مرتبط با کسب صلاحیت و شایستگی..... ۱۵
- شکل ۲.۱: مراحل صلاحیت حرفه‌ای..... ۱۶
- شکل ۱.۲: مدل سلسله‌مراتب هوش با تأکید بر عقاید ورنون..... ۲۸
- شکل ۲.۲: مدل سلسله‌مراتبی ورنون به صورت یک مثلث..... ۲۸
- شکل ۳.۲: ساختار توانایی‌های شناختی با تأکید بر مدل کتل - هورن - کارول..... ۳۲
- شکل ۱.۳: سیر تکوینی نسخه پنجم مقیاس‌های هوشی استانفورد - بینه..... ۴۸
- شکل ۱.۶: نیمرخ هوشی با تأکید بر هوشبهرهای هشت‌گانه..... ۹۳
- شکل ۲.۶: نیمرخ هوشی با تأکید بر طبقه‌بندی آموزش و پرورش..... ۹۶
- شکل ۱.۷: روایی آزمودن..... ۱۰۵
- شکل ۲.۷: فرم مشاهده رفتاری جلسه آزمون..... ۱۱۰
- شکل ۱.۸: بازگشت و توقف در استدلال سیال غیرکلامی..... ۱۲۸
- شکل ۲.۸: محاسبه هوشبهر مجموعه مختصر..... ۱۳۰
- شکل ۳.۸: مجموعه نمره خام مجموعه اشیا / ماتریس‌ها..... ۱۳۱
- شکل ۱.۹: امتیاز پایه حیطة غیرکلامی..... ۱۳۷
- شکل ۲.۹: محاسبه نمره خام استدلال سیال غیرکلامی و دانش کلامی..... ۱۳۸
- شکل ۳.۹: نمرات تراز معادل نمرات خام..... ۱۴۰
- شکل ۴.۹: مجموع نمرات تراز و هوشبهر مختصر..... ۱۴۰
- شکل ۵.۹: جدول رهنمون برای آغاز سطح در حیطة غیرکلامی..... ۱۴۲
- شکل ۶.۹: جدول رهنمون برای آغاز سطح در حیطة کلامی..... ۱۴۳
- شکل ۷.۹: ترتیب صحیح اجرای نسخه استاندارد هوش آزمای تهران - استانفورد - بینه..... ۱۴۵
- شکل ۸.۹: جدول نمره‌گذاری حیطة غیرکلامی..... ۱۴۶
- شکل ۱.۱۰: جدول نمره‌گذاری حیطة کلامی..... ۱۵۶
- شکل ۲.۱۰: نحوه محاسبه نمرات تراز هر عامل..... ۱۶۰
- شکل ۳.۱۰: محاسبه هوشبهرهای هشت‌گانه..... ۱۶۱

د □ هوش‌آزمای نوین تهران - استانفورد - بینه

- شکل ۴.۱۰: نیمرخ هوشبهرهای هشت‌گانه ۱۶۳
- شکل ۵.۱۰: نیمرخ هوشبهرهای هشت‌گانه ۱۶۴
- شکل ۶.۱۰: نیمرخ نمرات تراز خرده‌آزمون‌های ده‌گانه ۱۶۵
- شکل ۷.۱۰: محاسبه نمرات حساس به تغییر ۱۶۷

هوالمعلیم

پیشگفتار

نسخه نوین هوش‌آزمای تهران- استانفورد- بینه به‌عنوان یکی از جامع‌ترین و کاربردی‌ترین ابزارهای اندازه‌گیری و سنجش سازه هوش بوده که در حیطه‌های روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی مطرح شده است. با توجه به نسخه پنجم مقیاس‌های هوش استانفورد- بینه که در سال ۲۰۰۵ منتشر گردیده است و تجارب ارزشمند به دست آمده از تحلیل‌های روان‌سنجی هوش‌آزمای تهران- استانفورد- بینه (افروز و هومن، ۱۳۷۴)، نسخه نوین هوش‌آزمای تهران- استانفورد- بینه تدوین شده است. این ابزار مطابق با اصول و فنون روان‌سنجی در ایران استاندارد شده و می‌تواند نیمرخ هوشی را برای تمامی گروه‌های کودکان استثنایی ارائه نماید.

با استفاده از نسخه نوین هوش‌آزمای تهران- استانفورد- بینه، توان تشخیص و شناسایی ناتوانی یادگیری به دست آمده و به راحتی می‌توان در برنامه‌ریزی مداخلات آموزشی- بالینی از اطلاعات مرتبط با نیمرخ هوشی آزمودنی، بهره‌مند شد. همچنین، در تشخیص و شناسایی کودکان با اختلال بیش‌فعالی توأم با نقص توجه کاربردهای فزاینده‌ای را به نمایش گذاشته است. لازم به ذکر است از آنجایی که دامنه سنجش ابزار حاضر با تأکید بر منحنی استاندارد Z ، از -5 تا $+5$ ($\pm 5 Z$) را در بر می‌گیرد، از این‌رو، می‌تواند هوشبهر کودکان کم‌توان ذهنی (در سطوح مختلف عمیق، شدید، متوسط و خفیف) تا کودکان تیزهوش را مورد اندازه‌گیری قرار دهد؛ زیرا سؤالات ابزار مذکور با تأکید بر شاخص دشواری، از خیلی خیلی راحت تا خیلی خیلی سخت را در بر می‌گیرد. از سویی دیگر می‌تواند نیمرخ هوشی کودکان اُتیسسم و اختلالات نافذ در رشد را نیز اندازه‌گیری کند. در نهایت، مطرح می‌شود که از طریق این ابزار می‌توان با تأکید بر ده نمره تراز و هشت هوشبهر اطلاعات فراگیری را پیرامون سنجش سازه هوش در زمینه‌های بالینی- استثنایی به دست آورد.

مؤلفان